

Załącznik nr 1

do Statutu Zespołu Szkół Specjalnych nr 105 w Poznaniu

PROGRAM WYCHOWAWCZO - PROFILAKTYCZNY
ZESPOŁU SZKÓŁ SPECJALNYCH NR 105
W POZNANIU

Zatwierdzono Uchwałą Rady Pedagogicznej z dnia **27 sierpnia 2020** (propozycja opracowana przez zespół ds. ewaluacji dokumentu)

Spis treści:

1. Wstęp.
2. Rozdział 1: Cele pracy wychowawczej i profilaktycznej.
3. Rozdział 2: Zadania wychowawcze i profilaktyczne szkoły.
4. Rozdział 3: Współpraca ze środowiskiem ucznia.
5. Rozdział 4: Uwagi końcowe.

*„Człowiek nie tylko pamięta, ale i zapomina,
nie tylko się myli, ale poprawia swoje różne błędy,
nie tylko gubi, ale i znajduje.*

Można się nauczyć pamiętać to, co dobre i pożyteczne.”

Janusz Korczak

WSTĘP

§ 1

Misją szkoły w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości nie jest jedynie nauczanie. Równie ważny okazuje się połączony z nim umiejętnie proces wychowawczy. Głównym jego celem powinno być przygotowanie uczniów z niepełnosprawnością intelektualną do konstruktywnego życia w otaczającym nas świecie. Rozwijanie kompetencji adaptacyjnych u dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych uczęszczających do Zespołu Szkół Specjalnych nr 105 w Poznaniu okazuje się priorytetem. W oddziaływaniach dydaktyczno – wychowawczych ogromną rolę pełni profilaktyka, polegająca na realizacji zadań mających na celu zapobieganie pojawieniu się lub rozwojowi zaburzeń, chorób i niekorzystnych zjawisk społecznych. Nadrzędnym zadaniem szkoły jest stworzenie wartościowego i konstruktywnego środowiska wychowawczego, które pomoże uczniowi rozwinąć wszystkie sfery osobowości, na miarę jego indywidualnych możliwości.

§ 2

Program Wychowawczo - Profilaktyczny opisuje w sposób całościowy wszystkie treści i działania o charakterze wychowawczym oraz profilaktycznym skierowane do uczniów, rodziców, nauczycieli i innych pracowników szkoły. Realizowany jest przez wszystkich pracowników szkoły, w ścisłej współpracy ze środowiskiem ucznia (rodzinnym i lokalnym).

Rozdział 1

Cele pracy wychowawczej i profilaktycznej

§ 3

Ogólne cele wychowawczo - profilaktyczne wynikają z podstawy programowej oraz corocznej diagnozy w zakresie występujących w środowisku szkolnym potrzeb rozwojowych uczniów, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka, ze szczególnym uwzględnieniem zagrożeń i określają one główne kierunki działań wychowawczych szkoły. Do nadrzędnych celów dobrane zostały odpowiednie cele szczegółowe.

1. Tworzenie warunków umożliwiających dzieciom uczącym się w szkole łatwą adaptację do środowiska społecznego

- 1) zmniejszenie u dzieci trudnych napięć emocjonalnych oraz budowanie poczucia bezpieczeństwa, akceptacji w celu rozwijania ciekawości świata podczas całego etapu edukacji
- 2) wspieranie rozwoju osobistego ucznia w celu nawiązania prawidłowych relacji społecznych
- 3) prowadzenie procesu usamodzielniania się uczniów w miarę ich możliwości psychofizycznych
- 4) konstruowanie prawidłowych relacji uczeń – uczeń, uczeń – nauczyciel, przygotowanie do nauki dzieci, które nie reprezentują gotowości szkolnej
- 5) tworzenie materiałów dydaktycznych w formie elektronicznej
- 6) motywowanie rodziców oraz dzieci do podejmowania działań i zachowań sprzyjających integrowaniu ze szkołą

2. Przygotowanie do życia w dynamicznie zmieniającym się świecie współczesnym

- 1) uświadomienie odpowiedzialności za wartość życia
- 2) ukazywanie sensu życia oraz uświadomienie konieczności pracy nad sobą
- 3) wspieranie samoakceptacji oraz uświadomienie własnych zalet oraz wad
- 4) ocenianie przez uczniów własnych postępów dydaktycznych i wychowawczych; wdrażanie do adekwatnego oceniania innych osób
- 5) umiejętne planowanie swojej przyszłości
- 6) kształtowanie wrażliwości estetycznej wobec otoczenia
- 7) poznawanie i przetwarzanie różnych źródeł informacji o świecie (książka, prasa, radio, telewizja, komputer, internet)
- 8) nauczanie bezpiecznego poruszania się w świecie wykorzystującym nowoczesne technologie informacyjne i komunikacyjne (sieć internetowa, elektroniczne gry, telefonia komórkowa)
- 9) dostosowanie się do nowych warunków związanych z sytuacją epidemiologiczną

3. Kształtowanie właściwych relacji międzyludzkich

- 1) zapoznanie uczniów z prawami i obowiązkami na terenie szkoły oraz zasadami kształtowania prawidłowych relacji w grupie rówieśniczej
- 2) uświadomienie obowiązujących w naszym kraju praw dziecka
- 3) poszanowanie wolności człowieka i jej granic
- 4) kształtowanie poczucia odpowiedzialności podczas pełnienia rozmaitych ról społecznych
- 5) rozbudzanie szacunku wobec drugiego człowieka, kształtowanie postawy tolerancji oraz akceptacji wszelkiej odmienności (wygląd zewnętrzny, stan zdrowia, wyznanie, rasa)
- 6) niwelowanie przejawów agresji słownej oraz fizycznej w kontaktach z rówieśnikami i dorosłymi, przeciwdziałanie zachowaniom dewastacyjnym
- 7) wdrażanie do odpowiedniego zachowania w określonych sytuacjach
- 8) podnoszenie kultury osobistej poprzez: słowo, zachowanie, wygląd zewnętrzny
- 9) uświadamianie reguł i zasad budowania relacji w świecie wirtualnym oraz uczenie odpowiedzialności za komentarze umieszczane w Internecie

4. Przygotowanie do prawidłowego funkcjonowania w rodzinie, szkole i społeczności lokalnej

- 1) ukazywanie pozytywnych wzorców życia rodzinnego podejmowanie działań zapobiegających nieprawidłowym postawom uczniowskim uświadomienie roli i znaczenia środowiska szkolnego w procesie kształcenia oraz wychowania; zachęcenie do respektowania tradycji i symboli szkoły
- 2) integrowanie społeczności szkolnej, zachęcanie do utożsamiania się ze swoją klasą, szkołą
- 3) kształtowanie postawy szacunku dla mienia szkoły
- 4) zapoznanie uczniów z tradycją i kulturą regionu; poznanie wybranych zabytków naszego miasta
- 5) współudział w życiu społeczności lokalnej
- 6) przestrzeganie obowiązujących na terenie szkoły dokumentów (Statut, regulaminy, przepisy, instrukcje, zalecenia i wytyczne ustalone przez MEN i Sanepid)

5. Kształtowanie postawy poszanowania polskiego dziedzictwa narodowego z uwzględnieniem kultury europejskiej

- 1) poznanie polskich symboli narodowych, a także symboli Unii Europejskiej
- 2) rozbudzenie postawy szacunku i dumy narodowej
- 3) zapoznanie z tradycją i kulturą polską oraz zwyczajami wybranych państw europejskich
- 4) kształtowanie postawy tolerancji wobec innych kultur

6. Promowanie zdrowego stylu życia w formie działań profilaktycznych

- 1) kształtowanie umiejętności planowania form aktywnego i konstruktywnego spędzania wolnego czasu
- 2) poznawanie otaczającego środowiska, ukazywanie czynników powodujących degradację świata przyrody ożywionej i nieożywionej
- 3) uświadomienie konieczności systematycznego dbania o higienę osobistą i estetykę wyglądu zewnętrznego
- 4) uczenie i utrwalanie profilaktycznych działań prozdrowotnych

- 5) wprowadzenie podstawowych nawyków zachowań prozdrowotnych (zdrowy styl życia, przeciwdziałanie otyłości oraz niedowadze masy ciała, profilaktyka uzależnień, prawidłowe działanie w razie wystąpienia: wypadku, czy choroby)
- 6) rozbudzanie świadomości negatywnych skutków uzależnień (narkomania, alkoholizm, nikotynizm, lekomania, zakupoholizm, uzależnienie od: dopalaczy, gier komputerowych, telewizji, Internetu)
- 7) zapoznanie z podstawowymi przepisami BHP obowiązującymi na terenie szkoły i poza jej terenem, zwiększanie bezpieczeństwa uczniów

7. Kształtowanie postawy proekologicznej

- 1) zapoznanie z podstawowymi pojęciami ekologicznymi
- 2) zachęcenie do stosowania w praktyce zasad etyczno-moralnych z zakres ochrony środowiska
- 3) wyrobienie pozytywnych nawyków proekologicznych takich jak: segregowanie odpadów, wyrzucanie śmieci tylko w przeznaczonych do tego miejscach, oszczędne gospodarowanie wodą i energią elektryczną, kupowanie produktów w odpowiedniej ilości oraz w opakowaniach ekologicznych, zwiększanie świadomości dotyczącej zanieczyszczania powietrza- „walka ze smogiem”.
- 4) ukazanie konieczności poszanowania przyrody ożywionej: dbanie o rośliny i zwierzęta (dzikie, udomowione oraz umieszczone w schroniskach)

Rozdział 2

Zadania wychowawcze i profilaktyczne szkoły

§ 4

Wszyscy pracownicy szkoły powinni brać czynny udział w procesie wychowawczym i profilaktycznym. Bardzo ważne jest utrzymywanie dobrych relacji z uczniami, traktowanie ich podmiotowo. Ponadto wskazane jest dostarczanie wzorów

konstruktywnego stylu życia oraz sprawne zapobieganie wszelkim zagrożeniom i zachowaniom niepożądanym.

1. Najważniejsze zadania wychowawczo - profilaktyczne realizowane w Zespole Szkół nr 105 w Poznaniu.

1) Przygotowanie uczniów w miarę ich możliwości do samodzielnego funkcjonowania w społeczeństwie

- a) nakreślenie wzorców podstawowych ról społecznych takich jak: uczeń, kolega, przyjaciel, członek rodziny (dziecko, rodzic, partner), pracownik
- b) rozwijanie wartości powszechnie akceptowanych typu: szacunek, uczciwość, prawdomówność, odpowiedzialność, odwaga, przyjaźń, samodyscyplina, pracowitość, pokojowość, sprawiedliwość, solidarność, moralność
- c) niwelowanie negatywnych zachowań i postaw uczniów, przeciwdziałania na bieżąco wszelkim zjawiskom niezgodnym z zasadami prawidłowego współżycia społecznego
- d) wdrażanie procedur reagowania w sytuacjach kryzysowych – wpajanie zasad odpowiedniego zachowania się w sytuacjach zagrożeń: pierwsza pomoc powypadkowa, powiadomienie odpowiednich służb (znajomość numerów alarmowych) w przypadku pożaru, wypadku, działalności przestępczej, w tym cyberprzemocy, nauka postępowania zgodnie z zaleceniami minimalizującymi zagrożenie epidemiologiczne

2) Wspieranie rodziców w procesie wychowawczym i profilaktycznym oraz zachęcanie ich do wspólnego realizowania zadań Programu Wychowawczo - Profilaktycznego Zespołu Szkół

- a) koordynowanie oddziaływań wychowawczych i profilaktycznych domu, szkoły oraz środowiska lokalnego
- b) tworzenie jednolitego frontu oddziaływań na terenie całej szkoły
- c) włączenie i angażowanie rodziców w innowacyjne projekty rozwijające funkcjonowanie uczniów

3) Budowanie pozytywnego klimatu w szkole:

- a) diagnozowanie problemów wychowawczych i monitorowanie atmosfery życia szkolnego
- b) integrowanie społeczności szkolnej poprzez uroczystości, festyny, pikniki, wycieczki, obozy rehabilitacyjne oraz sportowe, pielgrzymki, apele, stronę internetową zespołu szkół, portale społecznościowe
- c) umożliwienie uczniom poznania siebie, swoich zdolności i ograniczeń
- d) tworzenie warunków do budowania pozytywnych relacji interpersonalnych
- e) rozwijanie zainteresowań poprzez udział w zajęciach pozalekcyjnych, integracja poprzez prace w grupach łączących uczniów z różnych oddziałów

4) Wspieranie wszechstronnego rozwoju uczniów

- a) wyzwalanie aktywności uczniów i zachęcanie ich do samodzielności
- b) stwarzanie sytuacji umożliwiających wszechstronny rozwój uczniów
- c) przygotowywanie materiałów cyfrowych oraz korzystania z tych narzędzi
- d) prezentowanie wytworów i dorobku artystycznego na forum klasy, szkoły, miasta, kraju
- e) organizowanie i branie udziału w rozmaitych konkursach oraz imprezach artystycznych
- f) kształtowanie wrażliwości estetycznej
- g) organizowanie zajęć pozalekcyjnych stosownie do aktualnych potrzeb i zainteresowań uczniów
- h) wdrażanie do poszanowania praw człowieka oraz respektowania praw zwierząt
- i) zachęcanie do szeroko pojętego czytelnictwa bez względu na stopień niepełnosprawności (książki - proza i poezja, encyklopedie, słowniki, gazety, czasopisma, komiksy, e- booki, strony internetowe, blogi, czaty, poczta elektroniczna, komunikatory, serwisy społecznościowe, grupy dyskusyjne, serwisy SMS i MMS)

5) Kształtowanie poczucia tożsamości narodowej i przynależności do Unii Europejskiej

- a) wdrażanie do kultywowania rocznic szkolnych, lokalnych, państwowych i europejskich
 - b) kształtowanie postawy tolerancji wobec innych kultur i wyznań
 - c) zachęcanie do poznawania tradycji oraz zwyczajów państw Unii Europejskiej
 - d) przybliżenie kultury regionu, a także całego kraju
 - e) dbanie o kulturę wypowiedzi słownych
- 6) Ćwiczenie nawyków bezpiecznego zachowania się w sytuacji zagrożenia zdrowia i życia ucznia
- a) nauka podejmowania prozdrowotnych decyzji
 - b) zniechęcanie ucznia do stosowania używek typu: alkohol, narkotyk, lek, dopalacz
 - c) zachęcanie do racjonalnego korzystania ze sprzętów multimedialnych
 - d) uświadomienie zagrożeń i wpojenie zasad bezpiecznego korzystania z technologii komunikacyjnych
 - e) rozwijanie umiejętności dbania o zdrowie i higienę w dobie chorób cywilizacyjnych, w tym wirusa grypy i COVID-19

2. Sposoby realizacji zadań:

- 1) Rozpoznawanie i zaspokajanie indywidualnych potrzeb uczniów i ich dokumentowanie (metody: obserwacja, wywiad, kwestionariusze, notatki ze spotkań, ankiety, analiza wytworów, eksperyment, itp.)
- 2) Dobór i realizacja programów nauczania z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów
- 3) Organizacja zajęć edukacyjnych zgodnie z podstawą programową
- 4) Tworzenie narzędzi elektronicznych oraz przygotowanie uczniów do ich korzystania
- 5) Uczenie i utrwalanie zachowań zabezpieczających zdrowie
- 6) Opieka pedagogiczna nad wszystkimi uczniami podczas lekcji i przerw śródlekcyjnych na terenie szkoły oraz w sytuacji nauczania zdalnego z wykorzystaniem dostępnych środków komunikacji zdalnej (Internet, telefon, korespondencja)

- 7) Udzielanie uczniom bezpośredniej i pośredniej pomocy pedagogicznej oraz psychologicznej – stosownie do potrzeb np. zajęcia terapeutyczne indywidualne, w małej grupie, grupowe, zajęcia rozwijające kompetencje emocjonalno- społeczne
- 8) Budowanie systemów motywacyjnych wzmacniających zachowania właściwe,
- 9) Tworzenie strategii i procedur dla uczniów z niepowodzeniami edukacyjnymi lub trudnościami w funkcjonowaniu emocjonalno- społecznym
- 10) Zapewnienie uczniom opieki zdrowotnej w celu promocji i ochrony zdrowia poprzez: zajęcia edukacyjne, współpracę z pielęgniarką szkolną oraz lekarzem neurologiem
- 11) Porady, konsultacje, warsztaty, szkolenia dla rodziców prowadzone przez nauczycieli, wychowawców i specjalistów
- 12) Organizowanie: imprez, wyjść, wycieczek, obozów, pielgrzymek, spotkań w formie pogadarek, gazetek, notatek na stronie www.105.edu.pl oraz poprzez media społecznościowe
- 13) Propagowanie różnorodnych zajęć pozalekcyjnych
- 14) Organizowanie praktyk zawodowych, wspomaganych dla uczniów z klas przysposabiających do pracy
- 15) Udział w: konkursach i zawodach międzyszkolnych, akcjach ogólnopolskich oraz lokalnych
- 16) Realizacja różnorodnych programów edukacyjnych, projektów, innowacji i praktyk pedagogicznych
- 17) Organizacja wolontariatu na terenie szkoły i poza szkołą

3. Zadania szkoły prowadzone są przy współpracy z instytucjami:

- 1) Poradnie Psychologiczno - Pedagogiczne
- 2) Samorząd Lokalny
- 3) Rada Rodziców
- 4) Stowarzyszenie na Rzecz Uczniów i Absolwentów ZS Nr 105 oraz Ich Rodzin „Trwanie”
- 5) Policja
- 6) Straż Miejska
- 7) Pogotowie Ratunkowe
- 8) Państwowa Straż Pożarna
- 9) Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

- 10) Parafia
- 11) Gminne Ośrodki Pomocy Społecznej
- 12) Młodzieżowe Domy Kultury nr 1 i nr 2
- 13) Instytucje zewnętrzne wspierające działalność szkoły (Lions Club Poznań Patria, Olimpiady Specjalne, Termy Maltańskie, Fitsuim, oraz wiele innych), prywatni darczyńcy.

Rozdział 3

Współpraca ze środowiskiem ucznia

§ 5

Warunkiem koniecznym prawidłowej realizacji zadań wychowawczych i profilaktycznych jest odpowiednia współpraca ze środowiskiem ucznia. Według Marii Grzegorzewskiej, „nauczyciel dziecka upośledzonego powinien nie tylko być związany z jego życiem, ale także powinien być w nurcie tego życia pogrążony”. Treści wzajemnej współpracy wyznaczają następujące potrzeby: materialne szkoły, wychowawcze dziecka, oraz kulturalne środowiska.

1. W realizacji potrzeb niezbędne jest zastosowanie różnych form i metod pracy:

- 1) porady, konsultacje, dyżury, zebrania z rodzicami
- 2) warsztaty i szkolenia dla rodziców i nauczycieli
- 3) udział rodziców w tworzeniu Indywidualnych Planów Edukacyjno – Terapeutycznych
- 4) lekcje i spotkania otwarte
- 5) udział rodziców, opiekunów w imprezach szkolnych i pozaszkolnych
- 6) kontakty korespondencyjne, wizyty domowe, komunikowanie się poprzez technologie informacyjne i komunikacyjne – dziennik elektroniczny – Librus, narzędzia Google
- 7) organizowanie pomocy psychologicznej, finansowej oraz materialnej stosownie do potrzeb poszczególnych rodzin

8) informacje ogólnodostępne na stronie internetowej szkoły i na portalu społecznościowym

9) proponowanie i organizowanie rozmaitych wycieczek krajowych i zagranicznych

2. Szkoła współdziała z rodzicami i opiekunami we wszechstronnym rozwoju ucznia. Traktuje ich jako równorzędnych partnerów w swojej pracy. Efektywna współpraca ze środowiskiem powinna uwzględniać przestrzeganie następujących zasad:

- 1) partnerstwa
- 2) uczciwości
- 3) płynnego przepływu informacji
- 4) jednolitości oddziaływań
- 5) aktywności i systematyczności

3. Szkoła zapewnia i umożliwia rodzicom uczniów:

- 1) współdecydowanie we wszystkich sprawach dotyczących szkoły oraz wypowiedanie się na temat jej funkcjonowania
- 2) wgląd do planów i programów realizowanych w szkole oraz możliwość ich współtworzenia
- 3) aktywne udzielanie się w Radzie Rodziców
- 4) działalność w Stowarzyszeniu na Rzecz Uczniów i Absolwentów ZSS nr 105 oraz Ich Rodzin „Trwanie”, a także w innych stowarzyszeniach działających w interesie osób niepełnosprawnych intelektualnie.

4. Zespół Szkół Specjalnych nr 105 ściśle współpracuje z:

- 1) domem rodzinnym
- 2) środowiskiem lokalnym
- 3) domami dziecka
- 4) ośrodkami opiekuńczo- wychowawczymi
- 5) domami pomocy społecznej
- 6) świetlicami profilaktycznymi
- 7) warsztatami terapii zajęciowej

- 8) fundacjami
- 9) poradniami psychologiczno- pedagogicznymi
- 10) innymi placówkami pedagogicznymi takimi jak: przedszkola, szkoły, uczelnie wyższe

Wszystkie działania wychowawcze i profilaktyczne szkoły odbywają się w duchu poszanowania godności osobistej, tolerancji i zrozumienia dla innych osób.

Rozdział 4

Uwagi końcowe

§ 6

Nauczyciele zobowiązani są dążyć do wszechstronnego rozwoju ucznia, jako nadrzędnego celu w procesie edukacji. Funkcjonowanie szkoły powinno być ujmowane w sposób holistyczny, polegać na harmonijnej realizacji zadań w zakresie kształcenia, wychowania oraz działań profilaktycznych.

§ 7

Realizację szkolnego programu wychowawczo - profilaktycznego wspomagają:

1. Podstawa Programowa
2. Statut Zespołu Szkół Specjalnych nr 105 w Poznaniu
3. Klasowe Programy Wychowawczo - Profilaktyczne

§ 8

1. Program wychowawczo - profilaktyczny Zespołu Szkół Specjalnych nr 105 jest otwarty i modyfikowany w trakcie pracy. Ulega on okresowej ewaluacji oraz monitorowaniu.

2. Sposoby ewaluacji:

- 1) stały monitoring dokonywany przez dyrekcję szkoły oraz powołany zespół

nauczycieli

- 2) ankiety
- 3) rozmowy
- 4) obserwacja postaw uczniów
- 5) opinie samorządu i nadzoru pedagogicznego przekazane ustnie lub pisemnie
- 6) konsultacje z Radą Rodziców.